

Duben 2017

Škola ochrany osobních údajů

advokátní kanceláře Balcar, Polanský & Spol. s.r.o.

Nařízení EP a Rady (EU) 2016/679 z 27. dubna 2016, tzv. Všeobecné nařízení o ochraně údajů („Nařízení“) zrušilo směrnici 95/46/ES („Směrnice“), která je nyní transformována do českého právního řádu zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Nařízení vstoupí v účinnost dnem 25. května 2018, kdy se stane přímo účinným rovněž v České republice a dotkne se všech, kteří osobní údaje zpracovávají, jakož i fyzických osob, jejichž osobní údaje jsou předmětem zpracování, tedy téměř každého.

Vzhledem k dosud nejvýznamnější legislativní změně evropského rozměru v oblasti ochrany osobních údajů Vám s týdenní frekvencí přinášíme pravidelné informace pro snadnější a efektivnější orientaci v množství povinností, které Nařízení přináší.

Pokud si přejete odebírat Školu osobních údajů přímo do Vaší e-mailové schránky, prosím přihlaste se na adrese office@bapol.cz, popř. na tel. čísle +420 251 009 111.

Lekce 6 z 16

Zvláštní kategorie osobních údajů

V textu se dozvíte:

Důležité změny

- Nařízení pod zvláštní kategorie osobních údajů (dále též „citlivé údaje“) zahrnuje výslovně též genetické a biometrické údaje, pokud se zpracovávají za účelem jedinečné identifikace osoby;
- Právní základy zpracování citlivých údajů se mírně liší od aktuální právní úpravy;
- Členské státy budou moci přijmout vlastní modifikace zpracování citlivých údajů.

Compliance: Akční plán

- Pokud správce zpracovává citlivé údaje, je nutné správně definovat příslušný právní základ;
- Je-li právním základem souhlas subjektu údajů, je třeba, aby splňoval požadované obsahové náležitosti.

Zpracovávání zvláštních kategorií osobních údajů

Nařízení mezi citlivé osobní údaje zahrnuje především osobní údaje, které vypovídají o rasovém nebo etnickém původu, politických názorech, náboženském vyznání nebo filozofickém přesvědčení nebo členství v odborových organizacích. Dále Nařízení jako citlivé osobní údaje výslovně uvádí též

genetické údaje¹, biometrické údaje² k jedinečné identifikaci fyzické osoby, údaje o zdravotním stavu³ nebo údaje o sexuálním životě nebo sexuální orientaci fyzické osoby.

Nařízení uznává, že citlivé údaje zasluhují zvláštní ochranu, neboť z kontextu jejich zpracování by pro základní práva a svobody mohla vyplývat významná rizika. Nařízení proto zakotvuje v článku 9 odst. 1 všeobecný zákaz jejich zpracování, jež může být prolomen pouze způsoby uvedenými v článku 9 odst. 2. Prolomení všeobecného zákazu zpracování citlivých údajů Nařízením upravuje taxativním způsobem, tzn. uvedené okolnosti, za nichž je zpracování citlivých údajů zákonné, není možné rozšiřovat.

Výjimky ze zákazu zpracování citlivých údajů

Všeobecný zákaz zpracování citlivých údajů se neuplatní při splnění některého z těchto předpokladů:

- a) *subjekt údajů udělil výslovný souhlas se zpracováním těchto osobních údajů pro jeden nebo více stanovených účelů, s výjimkou případů, kdy právo Unie nebo právo členského státu stanoví, že zákaz nemůže být subjektem údajů zrušen;*

Ohledně požadavku na platné udělení souhlasu odkazujeme na Lekci 4, avšak upozorňujeme na specifikum, týkající se udělení souhlasu k zpracování citlivých údajů. Pokud jde o citlivé údaje, souhlas musí být výslovný (tento požadavek neplatí, nejde-li o citlivé údaje).

Zpracovat citlivé údaje na základě souhlasu není možné, pokud právní předpis stanoví, že ani výslovný souhlas subjektu údajů není způsobilý prolomit zákaz zpracování citlivých údajů.

- b) *zpracování je nezbytné pro účely plnění povinností a výkon zvláštních práv správce nebo subjektu údajů v oblasti pracovního práva a práva sociálního zabezpečení a sociální ochrany, pokud je povoleno právem Unie nebo členského státu či kolektivní dohodou podle práva členského státu, v němž se stanoví vhodné záruky týkající se základních práv a zájmů subjektu údajů;*

Tento právní základ rozšiřuje aktuální právní úpravu, neboť výslovně uvádí, že zpracování citlivých údajů je zákonné, pokud je to nezbytné pro plnění povinností vyplývajících z kolektivní smlouvy.

Zpracování citlivých údajů pro účely pracovního práva, práva sociálního pojištění a sociálního zabezpečení je možné i podle aktuální právní úpravy.⁴

- c) *zpracování je nutné pro ochranu životně důležitých zájmů subjektu údajů nebo jiné fyzické osoby v případě, že subjekt údajů není fyzicky nebo právně způsobilý udělit souhlas;*

Srovnatelný právní základ je obsažen i v aktuální právní úpravě.⁵

- d) *zpracování provádí v rámci svých oprávněných činností a s vhodnými zárukami nadace, sdružení nebo jiný neziskový subjekt, který sleduje politické, filozofické, náboženské nebo odborové cíle, a za podmínky, že se zpracování vztahuje pouze na současné nebo bývalé členy tohoto subjektu nebo na osoby, které s ním udržují pravidelné styky související s jeho*

¹ Osobní údaje týkající se zděděných nebo získaných genetických znaků fyzické osoby, které poskytují jedinečné informace o její fyziologii či zdraví a které vyplývají zejména z analýzy biologického vzorku dotčené fyzické osoby.

² Osobní údaje vyplývající z konkrétního technického zpracování týkající se fyzických či fyziologických znaků nebo znaků chování fyzické osoby, které umožňuje nebo potvrzuje jedinečnou identifikaci, například zobrazení obličeje nebo daktyloskopické údaje.

³ Osobní údaje týkající se tělesného nebo duševního zdraví fyzické osoby, včetně údajů o poskytnutí zdravotních služeb, které vypovídají o jejím zdravotním stavu.

⁴ § 9 písm. d) a f) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů

⁵ § 9 písm. b) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů

cíli, a že tyto osobní údaje nejsou bez souhlasu subjektu údajů zpřístupňovány mimo tento subjekt;

Srovnatelný právní základ je rovněž obsažen v aktuální právní úpravě.⁶

e) *zpracování se týká osobních údajů zjevně zveřejněných subjektem údajů;*

a

f) *zpracování je nezbytné pro určení, výkon nebo obhajobu právních nároků nebo pokud soudy jednájí v rámci svých soudních pravomocí;*

Srovnatelný právní základ je obsažen i v aktuální právní úpravě.⁷

g) *zpracování je nezbytné z důvodu významného veřejného zájmu na základě práva Unie nebo členského státu, které je přiměřené sledovanému cíli, dodržuje podstatu práva na ochranu údajů a poskytuje vhodné a konkrétní záruky pro ochranu základních práv a zájmů subjektu údajů;*

Srovnatelný právní základ doposud v aktuální právní úpravě obsažen není.

h) *zpracování je nezbytné pro účely preventivního nebo pracovního lékařství, pro posouzení pracovní schopnosti zaměstnance, lékařské diagnostiky, poskytování zdravotní nebo sociální péče či léčby nebo řízení systémů a služeb zdravotní nebo sociální péče na základě práva Unie nebo členského státu nebo podle smlouvy se zdravotnickým pracovníkem;*

a

i) *zpracování je nezbytné z důvodů veřejného zájmu v oblasti veřejného zdraví, jako je ochrana před vážnými přeshraničními zdravotními hrozbami nebo zajištění přísných norem kvality a bezpečnosti zdravotní péče a léčivých přípravků nebo zdravotnických prostředků, na základě práva Unie nebo členského státu, které stanoví odpovídající a zvláštní opatření pro zajištění práv a svobod subjektu údajů, zejména služebního tajemství;*

Tato dvě ustanovení rozšiřují a blíže specifikují právní základ uvedený v aktuální právní úpravě.⁸

Citlivé údaje mohou být zpracovávány k účelům uvedeným v písm. h), pokud je zpracovává odborník, nebo jsou zpracovávány v rámci zodpovědnosti odborníka, který podléhá povinnosti dodržovat profesní tajemství podle práva Unie nebo práva členského státu nebo podle pravidel, která stanovily příslušné vnitrostátní orgány, anebo pokud údaje zpracovává jiná osoba, která rovněž podléhá povinnosti mlčenlivosti podle práva Unie či práva členského státu nebo pravidel, která stanovily příslušné vnitrostátní orgány.

j) *zpracování je nezbytné pro účely archivace ve veřejném zájmu, pro účely vědeckého či historického výzkumu nebo pro statistické účely v souladu s čl. 89 odst. 1 na základě práva Unie nebo práva členského státu, které je přiměřené sledovanému cíli, dodržuje podstatu práva na ochranu údajů a poskytuje vhodné a konkrétní záruky pro ochranu základních práv a zájmů subjektu údajů.*

Jde o nové ustanovení, podle něhož je zpracování citlivých údajů k daným účelům zákonné, pokud není nepřiměřené s ohledem na práva subjektu údajů, a jsou určeny opatření na jejich ochranu (např. minimalizace údajů, pseudonymizace apod.; viz Lekce 3).

Členské státy jsou oprávněné zachovat anebo zavést další podmínky včetně omezení týkajících se zpracování genetických údajů, biometrických údajů nebo údajů o zdravotním stavu. Z uvedeného důvodu mohou vznikat rozdíly v podmínkách zpracování těchto údajů v právních rádech různých

⁶ § 9 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů

⁷ § 9 písm. g) a písm. h) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů

⁸ § 9 písm. c) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů

členských států. Proto by subjekty, zpracovávající takové údaje v různých státech, měly věnovat náležitou pozornost těmto nuancím.

Změny v zpracování citlivých údajů

V souvislosti se zpracováním citlivých osobních údajů se povinnosti správce mění následovně:

- správce nebude mít oznamovací a registrační povinnost podle § 16 a násl. Zákona⁹, namísto toho bude třeba vést záznamy podle čl. 30 Nařízení;
- v případě zpracování zvláštní kategorie osobních údajů ve velkém rozsahu¹⁰ bude správce povinen posoudit vliv na ochranu osobních údajů a určit odpovědnou osobu;
- přenos zvláštní kategorie osobních údajů třetí straně se sídlem v třetí zemi, která nezaručuje přiměřenou úroveň ochrany osobních údajů, bude dovolen pouze s předcházejícím výslovným souhlasem subjektu údajů, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak.

V podmínkách české právní úpravy, na rozdíl od slovenské, nebude novinkou, že zpracování fotografie subjektu údajů nebo grafického zobrazení podpisu se nepovažuje za zpracování zvláštních kategorií osobních údajů, pokud se nebudou zpracovávat jako biometrické údaje, t.j. k jedinečné identifikaci nebo autentifikaci osoby (např. pro účely biometrických cestovních pasů). Podle Úřadu na ochranu osobních údajů ČR¹¹ je zřejmé, že portrétní fotografie vypovídá o rasovém nebo etnickém původu zobrazené osoby, oblečení nebo pokrývka hlavy může vypovídat o náboženství apod. Fotografie nebo jiný obrazový záznam fyzické osoby je dokumentem osobní povahy, který mimo jiné obsahuje biometrické i jiné charakteristiky subjektu údajů, které vypovídají o skutečnostech definovaných v § 4 písm. b) Zákona jako citlivý údaj, a může být proto jako nosič informací zdrojem pro zpracování citlivých údajů.

Jestliže jsou však informace z fotografie subjektu údajů používány pro pouhé rozlišení jeho podoby ve srovnání s jinými osobami a tyto informace nejsou dále zpracovávány, nelze takové používání fotografií posuzovat jako zpracování citlivých osobních údajů.

Obdobný názor zastává i Pracovní skupina WP 29, která ve svém stanovisku k internetovým sociálním sítím konstatuje, že „pracovní skupina obecně nepovažuje snímky na internetu za citlivé údaje, nejsou-li snímky jednoznačně použity k odhalení citlivých údajů o fyzických osobách“.

Rejstříky trestů / údaje o přestupcích

Tyto údaje Nařízení nekategorizuje jako citlivé údaje. I nadále platí, že správcem pro účely zpracování osobních údajů týkajících se:

- rozsudků v trestních věcech a trestných činů nebo souvisejících bezpečnostních opatření; nebo
- zpracovávání osobních údajů v rejstříku trestů podle zvláštního předpisu

může být pouze příslušný státní orgán stanovený zákonem.

Jakýkoliv souhrnný rejstřík trestů může být veden pouze pod dozorem orgánu veřejné moci.

⁹ Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰ Pojem „ve velkém rozsahu“ není definován v Nařízení a vzhledem na přímou aplikovatelnost Nařízení Úřad na ochranu osobních údajů není oprávněn navrhnout definici tohoto pojmu do vnitrostátní právní úpravy. Zatím je možné se opřít při výkladu tohoto pojmu o recitály 91 a 97 Nařízení, pokud nebudou publikovaná stanoviska pracovní skupiny WP 29 k aplikaci tohoto pojmu.

¹¹ Stanovisko č. 12/2012 k použití fotografie, obrazového a zvukového záznamu fyzické osoby.

Zpracování národního identifikačního čísla

Členské státy mohou stanovit zvláštní podmínky pro zpracování národních identifikačních čísel nebo jakýchkoliv jiných všeobecně uplatňovaných identifikátorů (např. rodné číslo). V uvedeném případě se národní identifikační číslo nebo jakýkoliv jiný všeobecně uplatňovaný identifikátor použije jen v rámci přiměřených záruk práv a svobod subjektu údajů podle Nařízení.

Co dále

Pokud správce zpracovává citlivé údaje, je nutné prověřit, že tak činí na základě relevantního právního základu podle Nařízení. Je-li právním základem souhlas subjektu údajů, znění a způsob udělení souhlasu je třeba revidovat a aktualizovat podle nových podmínek.

Další informace

Recitály 51 – 56, 91, 97

Články 4 odst. 13 - 15, 9, 10, 87

Kontaktní osoba

Pro další informace prosím kontaktujte:

Česká republika:

JUDr. Jaroslav Srb
Advokát

Tel.: +420 220 251 111
Mobil: +420 731 609 510

jaroslav.srb@bapol.cz

Slovensko:

JUDr. Helga Madárová,
CIPP/E
Advokátka | Certified Intl.
Privacy Professional/Europe

Tel.: +421 220 251 311
Mobil: +421 917 092 076

helga.madarova@bapol.sk